

VLASPARK KUURNE 2/3

HET VLASPARK

INHOUDSTAFEL

1/3	AFBAKENING OPDRACHT	
1.1	OPDRACHTOMSCHRIJVING	1.05
	- situering projectgebied	1.05
	- de opgave	1.05
	- ambitie opdrachtgever	1.07
	- visie op de opgave	1.09
1.2	ANALYSE BESTAANDE STRUCTUUR	1.11
	- het projectgebied vandaag	1.11
	- programma zonering	1.11
	- het projectgebied in beeld	1.12
	- ruimtelijk planningskader	1.14
	- relevante lopende dossiers	1.15
	- relevante gebiedspartners	1.16
2/3	HET VLASPARK	
2.1	LEZING VAN HET LANDSCHAP	2.05
2.2	VISIE	2.06
2.3	HET VRIJE VELD	2.10
2.4	DE HEERLIJKE HEULEBEEK	2.15
2.5	DE LEIEMEERSEN	2.21
2.6	ROUTING	2.22
3/3	CLUSTERLANDSCHAP	
3.0	ALGEMENE PRINCIPES EN RICHTLIJNEN	3.05
	- introductie van de clusters	3.05
	- BPA grafisch plan en eigendomsstructuur	3.06
	- programmatie en bereikbaarheid	3.09
	- actiepunten algemeen	3.10
3.1	CENTRUMCLUSTER	
3.2	CLUSTER DAMIER	
3.3	VLASCLUSTER	
3.4	SPORTCLUSTER	
3.5	CLUSTER DEBRUYNE	
3.6	CLUSTER SABBE	
	BIJLAGEN	
++	EINDNOTA	
4.1	AANBEVELINGEN EN ACTIEPLANNEN	
4.2	VERVOLGTRAJECT	
4.3	PARTNERS EN SUBSIDIES	
4.4	RICHTLIJNEN RUP	
4.5	CONCLUSIE	

*"Een ezel heeft misschien wel lange oren,
daarom is hij nog niet dom geboren."*

1. Wandel fietspad t.h.v. Koningin Astridlaan
2. Zicht op brug Wevelgemstraat
3. Agrarische omgeving t.h.v. brug
4. Zicht op A17
5. Jaagpad met bomen
6. Zicht op Kortrijk
7. Albertpark Kortrijk
8. Jaagpad t.h.v. Kuurne
9. Sluis Harelbeke

Gebieden en openruimtes langs de Leie.

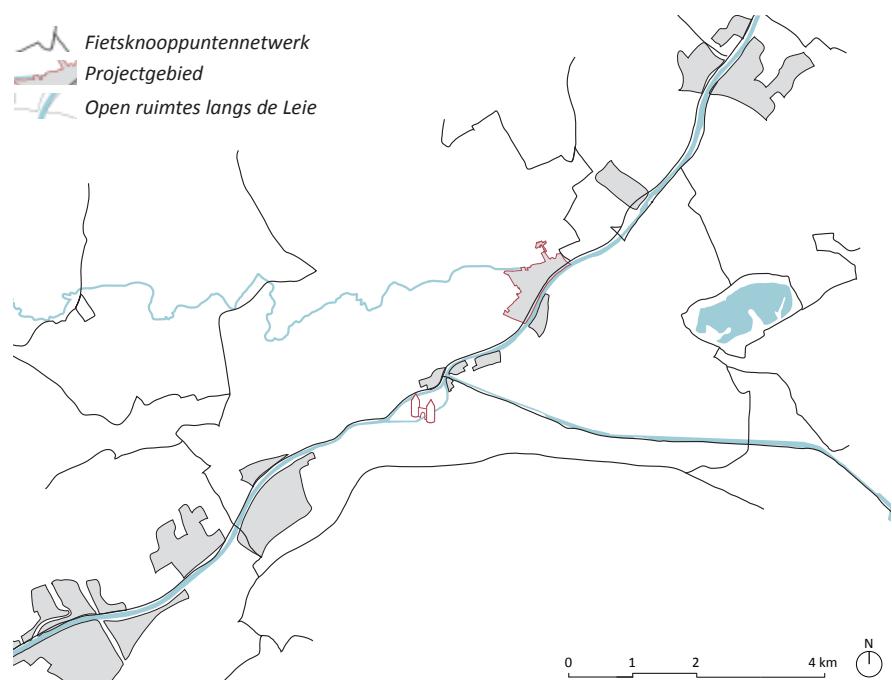
2.1 lezing van het landschap

DE KRACHT VAN DE PLEK

In de monding van de Heulebeek in de Leie ligt de site Leiemeersen. Een waardevolle open ruimte opgespannen tussen het open water van de Leie en de zuidelijke dorpsrand van Kuurne. Een site waar verschillende verhalen elkaar ontmoeten, waar de historie nog op een aantal vlakken leesbaar is en waar een ambitie ligt om dit gebied maatschappelijk duurzaam, ecologisch en recreatief te ontwikkelen. Dit op een schaal van de gemeente Kuurne en op de schaal van de agglomeratie Kortrijk.

OPEN RUIMTEN LANGS DE LEIE

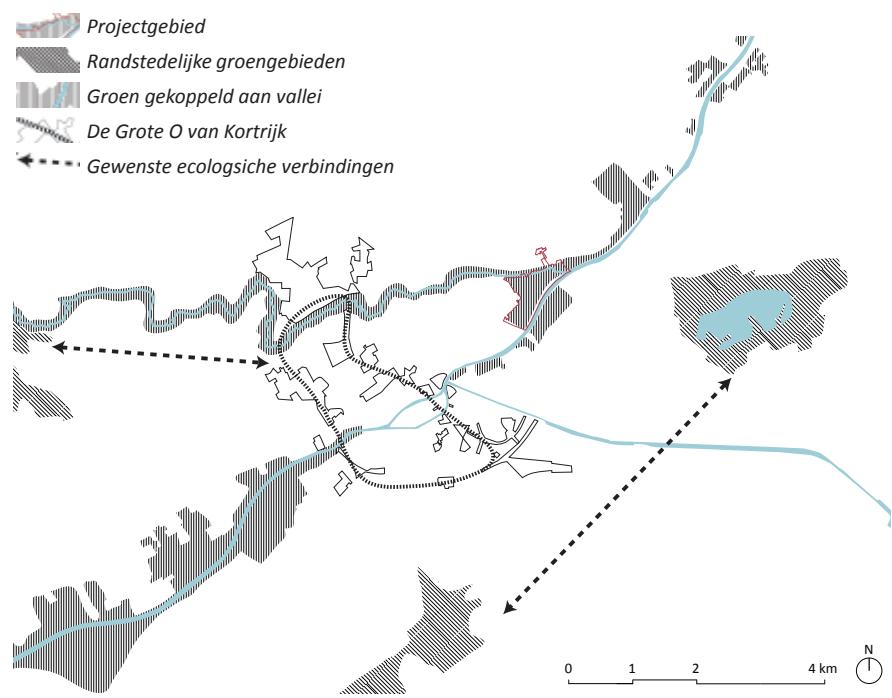
De verstedelijking van de agglomeratie Kortrijk, waar Kuurne onder valt, heeft ervoor gezorgd dat de rivier de Leie zijn typische beekvallei op veel plaatsen verloren heeft. Binnen het verstedelijkte gebied liggen nog een aantal open ruimtes langs de Leie. Open ruimtes met een betekenisvolle schaal. De eerste vanaf Kortrijk is de Leiemeersen in Kuurne. Deze open ruimte was toegevoerd aan de vlasindustrie. Het Vlas aangevoerd vanaf de Leie, werd gedroogd en verwerkt voor de textiel productie in Kortrijk.

Open ruimtes lang de Leie op schaal van de regio Kortrijk

GROENVISIE OP SCHAAL VAN REGIO KORTRIJK

Naast de Randstedelijke groengebieden wordt de agglomeratie Kortrijk gekenmerkt door twee waardevolle groennetwerken. Twee netwerken die mee meanderen met de waterlopen De Leie en de Heulebeek. Waar deze twee groennetwerken elkaar ontmoeten, bij de monding van de Heulebeek in de Leie, ligt de site Leiemeersen. Een gebied onlosmakelijk verbonden met water en de vallei van de Leie.

Groenvisies op de schaal van de regio Kortrijk

2.2 VISIE

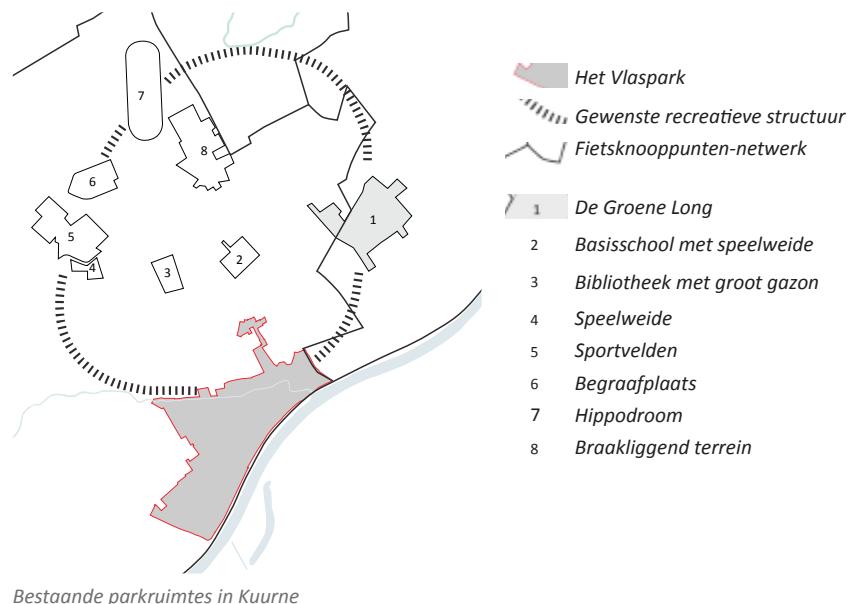
GEEN STADSPARK MAAR EEN WERKEND PARKLANDSCHAP

De landschappelijke context is bijzonder van aard. De beekvallei en zijn monding, de rivier en een open veld dat erfgoed ademt. Dit alles tegen de zuidelijke dorpsrand van Kuurne aan. Een klassiek dorpspark op deze plek zou een middel kunnen zijn om op een aantal gestelde opgaven een antwoord te geven. De verschillende actuele opgaven

als water, ecologie, recreatie, sociale duurzaamheid en erfgoed resulteren straks in een werkend landschapspark. Een gebied waar water gezuiwert wordt, waar ruimte is voor spontane invullingen zoals evenementen en waar recreëren in het DNA van het park zit. Een landschapspark als verbinding met de Leie.

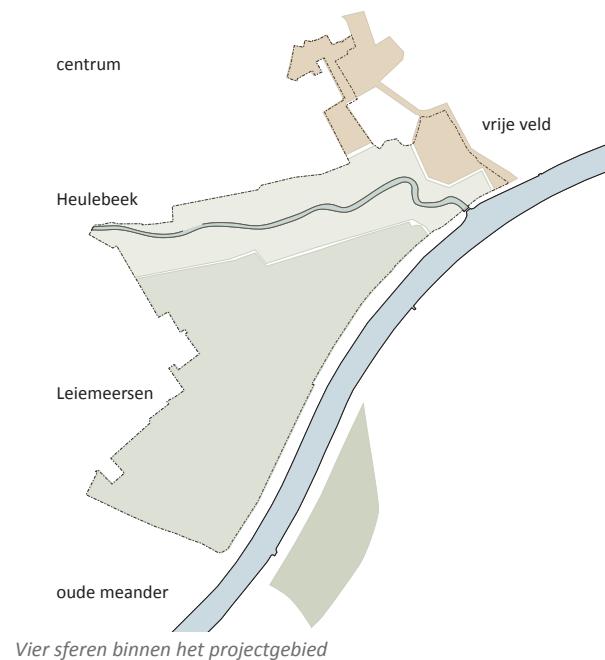
PARKRUIMTES IN KUURNE

Kuurne bezit een aantal open ruimtes binnen zijn bebouwde kern. Het zijn vaak groene ruimtes bij gemeentelijke voorzieningen. Deze groene ruimtes, ingericht en ontworpen van aard vormen parken of buurtgroen binnen Kuurne. De site van de Leiemeersen is meer. Het vormt een belangrijke aanvulling in de recreatiemogelijkheden van de bewoners van Kuurne. Een landschapspark.

VIER UNIEKE SFEREN

Het projectgebied wordt gevormd door 4 ruimtelijke eenheden. Als eerste het open veld ten midden van de historische vlassites, een plek waar het vlas gedroogd werd na het roten in de Leie. Destijds het veld vol kapelletjes. Het veld wordt aan de noordkant begrensd door de vallei van de Heulebeek. Een gebied vol ecologische potenties. Een lint van natte natuur, een plek waar naast waterinfiltratie en berging water gezuiwert kan worden. Deze twee ecologisch interessante eenheden, het open veld en de beekvallei, worden aangevuld met het natuurgebied langs de oude meander aan de andere kant van de Leie. Bos, open veld en natte graslanden vormen zo de basis van vele geologische systemen. Het geheel wordt aan de noordzijde begrensd door het centrumgebied. Dorpsactiviteiten vinden hun plek op het vrije veld aan de rand van de beekvallei.

CENTRUM

Het centrum van Kuurne is een waar dorpscentrum. De centraal gelegen kerk met bijbehorend kerplein transformeert wekelijks in een markt. Deze ruimten faciliteren stedelijke functies als winkels, gemeente huis en diverse tijdelijke functies.

VRIJE VELD

Het vrije veld vormt straks de nieuwe plek om dorpsactiviteiten te voeren. Dorpsactiviteiten welke aan het water kunnen plaatsvinden. Een plek die Kuurne een nieuw gezicht geeft aan de Leie. Het vrije veld is door inwoners naar eigen inzicht te gebruiken. Het is een plek waar ruimte is en men de vrijheid heeft om te genieten van een groene parkomgeving.

HEULEBEEK

De Heulebeek vormt met zijn beekverloop een bijzondere entiteit in het landschap. De ecologisch waardevolle beekvallei vormt hiervoor de basis. Een gebied dat water op natuurlijke wijze zuivert. Het vormt een ecologische meerwaarde en doet Kuurne weer richting de Leie richten.

LEIEMEERSEN

De Leiemeersen vormt een open ruimte van weiden welke tesamen met de clusters het vlaseroof uitadamt. De drie voormalige vlassites staan vrij in het landschap. Een landschap dat enkel betreden kan worden op informele paden. Het is geen traditioneel park maar weiden met open zichtrelaties naar de Leie en Kuurne.

DE LEIEMEERSEN

De Leiemeersen worden gekenmerkt door twee landschappelijke entiteiten, de beekvallei van de Heulebeek en de stroom van de Leie. Het bijeenkommen van beide blauwe figuren leidt tot bijzondere glooingen in het landschap. Tussen de Heulebeek en de Leie ontstaat daardoor een ‘Kam’ in het landschap. Deze twee kenmerkende landschappelijke structuren en haar hoogteverschil vormen de basis voor het ontwikkelde masterplan.

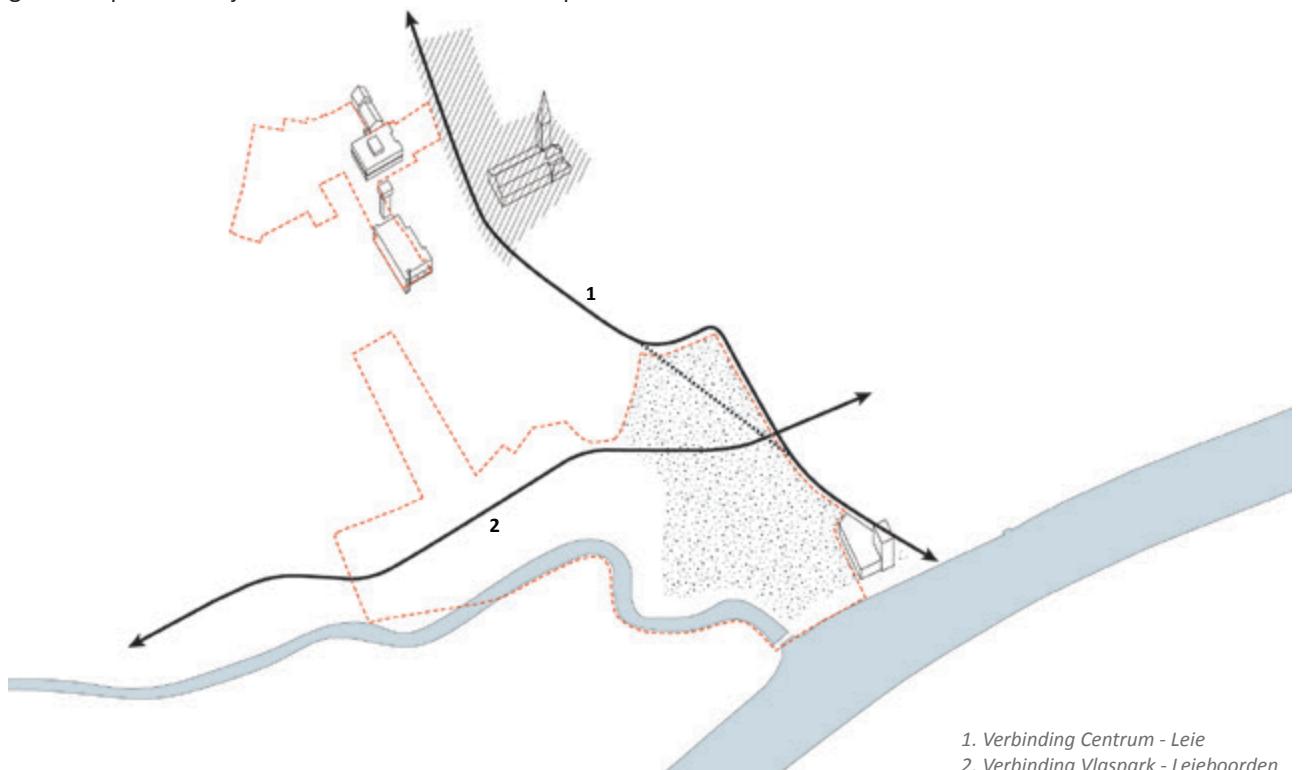
Bestaande hoogtelijnen in de Leiemeersen

2.3 VRIJE VELD

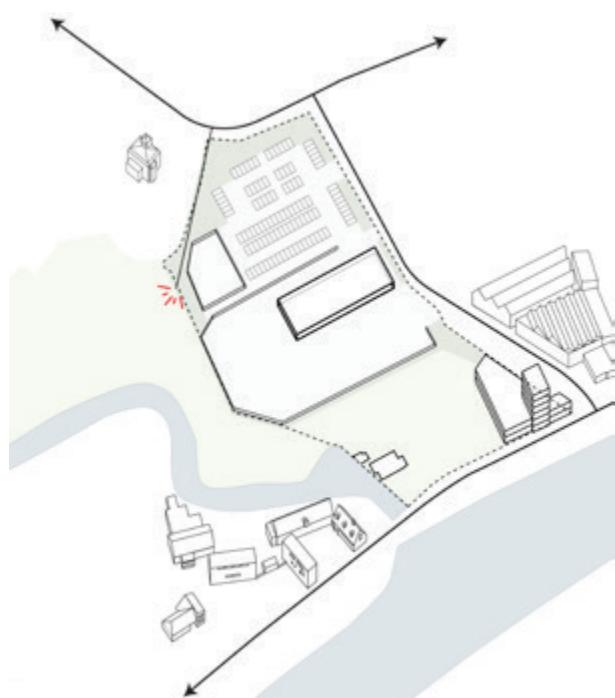
VISIE

De gestelde ambitie om Kuurne een nieuw gezicht aan de Leie te geven wordt bereikt dankzij het vrije veld. Binnen het masterplan wordt ter plaatse van Site Damier plaats gemaakt door de gemeenteloods te verwijderen en de parking te herzien. Er ontstaat ruimte om een park te ontwikkelen. Geen klassiek park maar een vrij veld, een grasveld passend bij de schaal van het landschap. Een

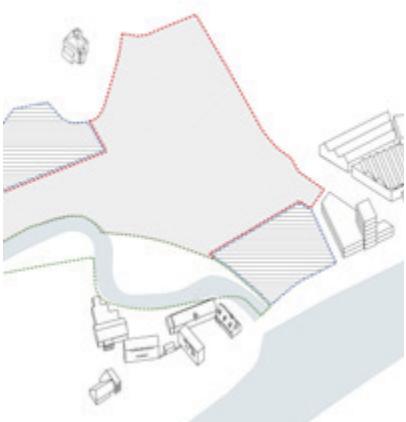
park dat geheel door de inwoners van Kuurne in gebruik genomen kan worden. Juist de leegte geeft diverse kansen voor gebruik, zowel voor elk individu als voor kleine evenementen. Het gebied zal daarmee de brug vormen tussen het centrum en de Leie. Het vormt een attractieve plek aan het water van zowel de Leie als de Heulebeek.

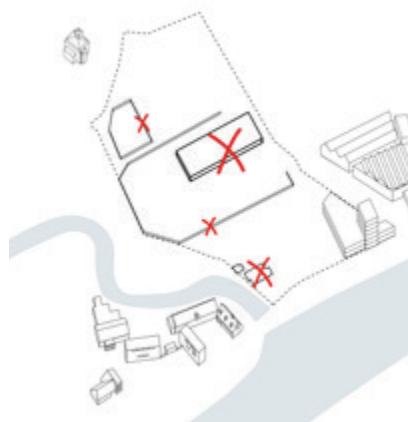
Vrije veld als verbindende schakel tussen het centrum en de Leie

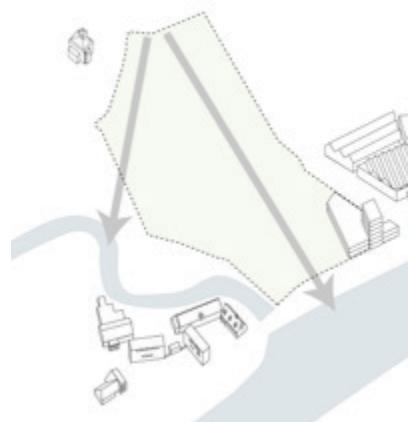
Tussen het centrum en de Leie domineert ter plaatse van de Gen. Lt-Gérardstraat de bestaande parking. Deze 104 parkeerplaatsen vormen een groot vlak asphalt. De achterliggende gemeenteloods blokkeert vanaf de Harelbeekseweg volledig het beeld vanaf het centrum richting de Leie. Enkel een klein onprettig wandelpad geeft zicht op de Heulebeek.

Eigendommen

Te verwijderen

Zichtverbinding Leie

De gemeente heeft de meeste grond voor het vrije veld in bezit. Een aantal gronden dienen aangekocht te worden voor een optimale realisatie.

De gemeenteloods zal op termijn een nieuwe locatie krijgen en het gebouw zal gesloopt worden. De hondenschool is op zoek naar een nieuwe locatie en de parkeerplaats wordt herontworpen.

Vanaf het centrum kijkt men straks over het vrije veld naar de Leie en de Heulebeek.

Routing langs vrije veld

Het vrije veld wordt door middel van paden verbonden met de Hoeve, het Vlaspark en de Leieboorden. Met de aanleg van deze paden ontstaat er een snelle verbinding tussen het centrum en de Hoeve. Er ontstaan diverse korte en lange routes die het centrum verbinden met water. Deze paden worden aangesloten op nieuwe bruggen. Deze bruggen krijgen allen dezelfde identiteit, gerelateerd aan het Vlaspark. Ze overbruggen de Heulebeek en zorgen voor een goede toegankelijkheid van het gebied. Het is vrij aan de gebruiker om van deze ruimte gebruik te maken. Het leidt tot een diversiteit aan functies en mensen.

1

2

3

5

1. Sporten
2. Relaxen aan het water
3. Ligweide
4. Picknicken
5. Wandelen

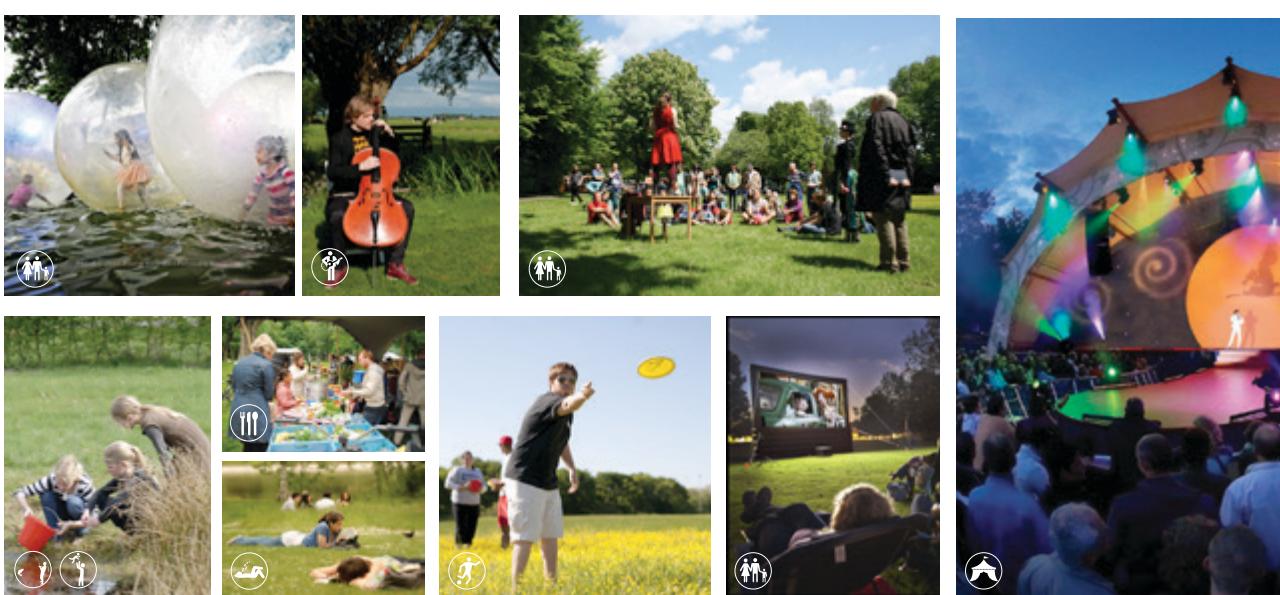
Referenties van gebruiksvormen voor parken

Tussenfase in de realisatie

Diverse vormen van park gebruik.

GEBRUIK

Het vrije veld geeft Kuurne en haar inwoners de mogelijkheid een gebied naar eigen invulling te kunnen gebruiken.

Een plek die op verschillende manieren inzetbaar is in de vorm van evenementen. Van een openlucht bioscoop, Rollende Keukens tot openlucht concerten aan de Leie. Het vormt tevens een plek voor wekelijkse of dagelijkse ontspanning voor jong en oud. Een gebied nauw verbonden met het centrum welke geheel strekt tot aan de Heulebeek en de Leie.

Kuurne positioneert zich weer zowel aan de Heulebeek als de Leie.

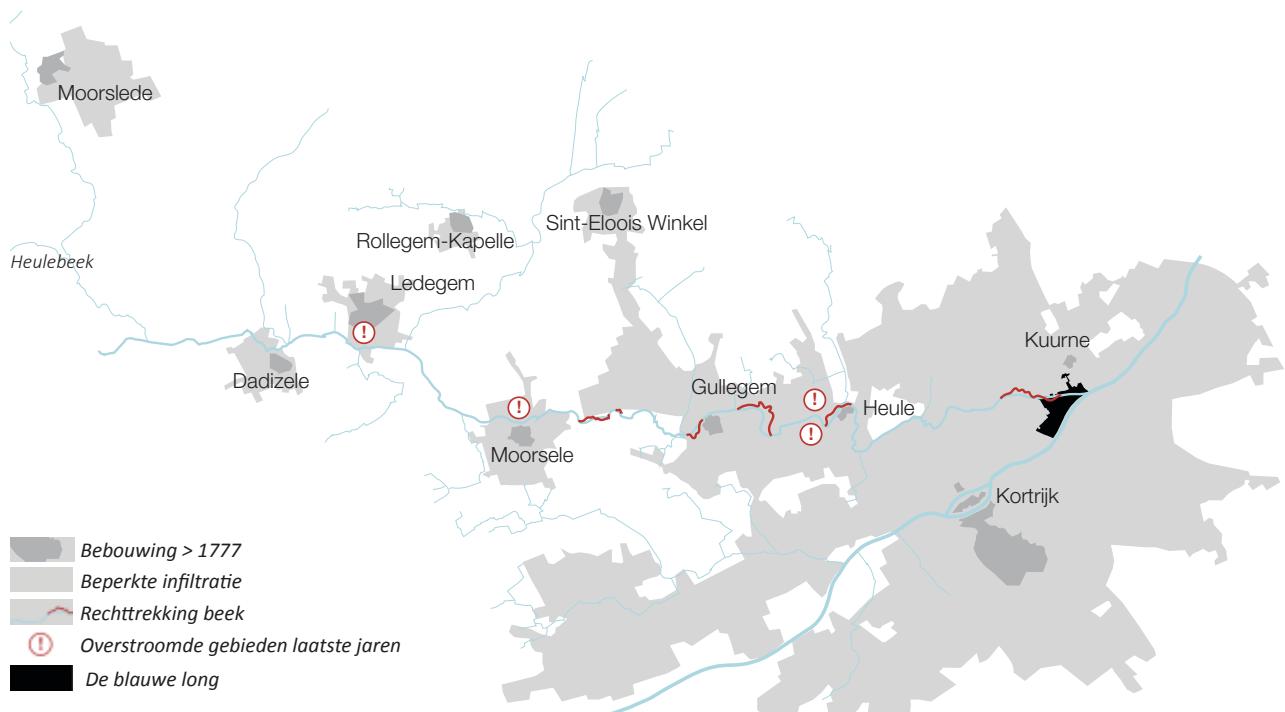

2.4 HEULEBEEK

EVOLUTIE EN PROBLEEMSTELLING STROOMGEBIED

Het stroomgebied van de Heulebeek heeft de afgelopen decennia een ware evolutie doorgemaakt. Het gebied is geëvolueerd van een aantal dorpen in een open agrarisch landschap naar een dichtgebouwde agglomeratie. De sterk gereduceerde infiltratiemogelijkheid en het op veel plaatsen recht trekken van de beek zorgen voor waterproblemen en overstromingen binnen het

stroomgebied. Bij het ontwerpen van 'Het Vlaspark' van Kuurne wensen we een bijdrage te leveren aan de oplossing. In het plan wensen we de mogelijkheid te creëren om water te laten infiltreren en tijdelijk te bergen. Samen met het hermeanderen van de Heulebeek vormen ze essentiële ontwerpuitgangspunten voor het toekomstig landschapspark.

Evolutie binnen het stroomgebied van de Heulebeek. (10.700 ha)

1. Parkwater t.h.v. Moorzele
2. Beekprofiel t.h.v. Gullegem
3. Heulebeek treedt buiten de oevers
4. Slootprofiel t.h.v. Gullegem
5. Heulebeek treedt buiten de oevers

Foto's Heulebeek

BEEKVERLOOP

Gedurende de geschiedenis is de beek op veel plaatsen binnen zijn stroomgebied rechtgetrokken, gekanaliseerd en zijn de oevers grotendeels bebouwd. Het originele beekverloop van de Heulebeek is niet meer wat het was. Ook binnen de Leiemeersen is de Heulebeek rechtgetrokken. Enkel de monding van de beek is nooit van positie veranderd. In het masterplan krijgt de beek een aantal nieuwe meanderingen, welke toevoegen aan de ecologische waarde van de beek en de waterafvoer vertragen.

Huidige ligging Heulebeek

Meandering Heulebeek

1

2

3

Heulebeek:

1. Heulebeek ter hoogte van Moorsele
2. Heulebeek gezien richting Kuurne
3. Heulebeek in de Leiemeersen

NIEUW SYSTEEM VOOR KUURNE

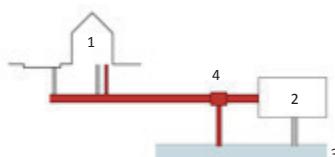
Kuurne heeft tot op heden een gemengd rioleringssysteem gekend. Vanaf 2014 schakelt een gedeelte van het centrum van Kuurne over op een gescheiden rioolstelsel. Regenwater en oppervlakte water worden gescheiden afgevoerd ten opzichte van afvalwater van het riool.

We wensen het oppervlakte water, dat diverse lichte vervuilingen bevat, te zuiveren in een werkend park. Een haalbaar, realistisch systeem dat zijn opgang kent in duurzame steden. Een stap richting een duurzame toekomst voor Kuurne.

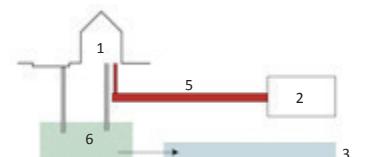
Deze waterzuivering vindt plaats in vloeivelden aan de noordzijde van de Heulebeek. Ze maken integraal onderdeel uit van het relief van de beekvallei. Het water kan onder vrij verval het gebied instromen waar het door de planten gezuiverd wordt. Het water kan vervolgens infiltreren of bij grote hoeveelheid afstromen richting de Heulebeek.

De vegetatie in de velden is variabel naar gelang de hoeveelheid water dat het betreft. Een gradiënt van natte en droge vegetaties bieden de bezoeker een geweldig park. Een werkend landschapspark.

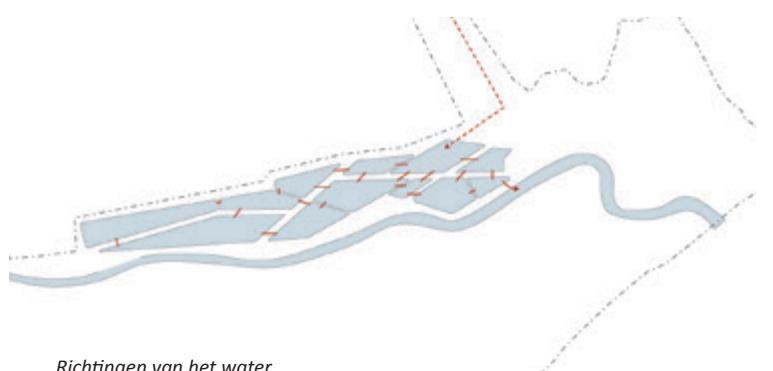
1	Woning	5	Vuilwater afvoer
2	RWZI	6	Vlaspark
3	Heulebeek		
4	Overstort rioolwater		

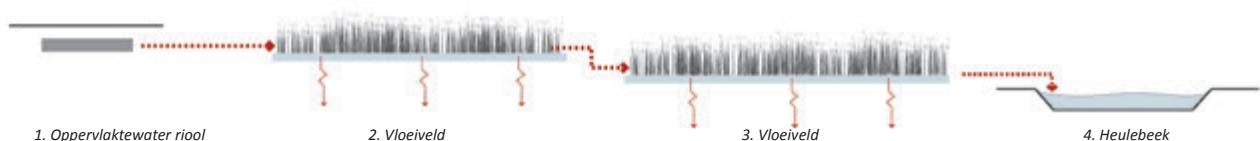
Gemengde riolering

Natuurlijke zuivering oppervlakte water

Richtingen van het water

Principe werking natuurlijke zuivering stedelijk water

Beeld stedelijke zuivering:

1. Bloemrijke weiden
2. Zuiveringvelden (droog)
3. Zuiveringsvelden (nat)
4. Diversiteit in natuurlijke vegetatie door het gradient tussen nat en droog

WATERZUIVERING HEULEBEEK

Kijkend naar de kwaliteit van de Heulebeek in de afgelopen decennia is deze sterk verontreinigd door de grootschalige landbouwgebieden aan het begin van het stroomgebied. Deze worden bij de bron aangepakt. Toch blijft zowel de bodem als het water hier nog sterk van verontreinigd. Een proces dat nog decennia zal duren. We stellen daarom een waterzuivering en waterberging voor. Een zuiverend park voor het water van de Heulebeek.

P₀₄3- Fosfaat

N Stikstof

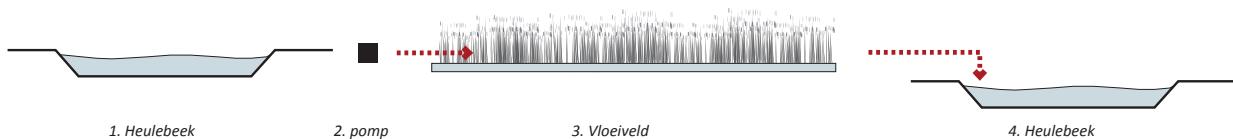
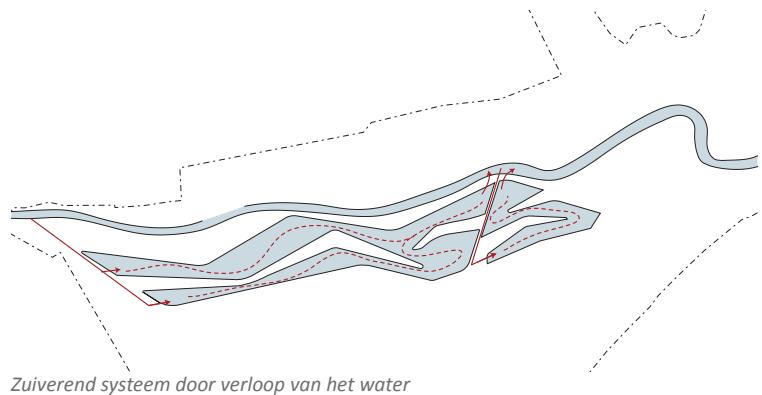
X Diverse metalen

p Prati-index:
verontreinigd

b Biotische-index:
zeer slechte kwaliteit

Diverse vervuilingen Heulebeek

Evenals de waterzuivering van het stedelijk water wordt het ontwerp ervan volledig ingepast met respect voor de beekvallei. Een pomp zorgt ervoor dat het water in de zuiveringsvelden terrecht komt. Het water stroomt vervolgens langzaam terug richting de Heulebeek. Het zuiveringsproces vindt plaats door de verschillende zuiverende planten welke in deze natte zone zijn aangeplant. Dit zuiverende milieu voegt naast zijn functie ook een enorme ecologische waarde toe aan het gebied.

Principe werking natuurlijke beekwater zuivering.

Natuurlijke zuivering:

1. Infiltratie en filtering (herfst)
2. Infiltratie en filtering (zomer)
3. Groei bijzondere planten
4. Variatie droge en natte delen
5. Interessant landschapsbeeld

Referentiebeelden beekwater zuivering

2.5 leiEmeersen

Drie vlassites samen aan de Leiemeersen.

Olifantenpaden als verbinding van de vlassites

DRIE VLOSSITES AAN DE LEIE

De Leie en de Leiemeersen zijn doorheen de geschiedenis onlosmakend met elkaar verbonden. Na het roten van het vlas in de Leie werden deze weides gebruikt voor het drogen van het vlas. De leegte is kenmerkend.

De drie voormalige vlossites Verschaeve, Debruyne en Sabbe zijn grotendeels behouden gebleven. Ze vormen een blijvende herinnering aan de ambacht van de streek. De erfgoedrestanten van deze ambacht, zoals roterijen en andere kenmerkende gebouwen worden vanuit de leegte van de Leiemeersen herkenbaar.

OLIFANTENPADEN

De bezoeker kan de leegte van de Leiemeersen doorkruisen door middel van kleine informele padjes. Deze paden liggen spontaan doorheen de weiden. Ze maken de diverse vlossites binnen korte afstand bereikbaar. Samen vormen ze een sterke herinnering aan en beleving van deze ambacht.

Referenties Leiemeersen:

1. Grasweide aan de rivier, Waalfront Nijmegen
2. Struinen door het land
3. Bloeiende grasweides

2.6 ROUTING

De padenstructuur in het Vlaspark ontleent zijn intensiteit aan de stratenstructuur van de bebouwde kern van Kuurne. Logische doorsteken zorgen voor een vanzelfsprekende doorlaatbaarheid. Diverse typen paden zorgen voor diversiteit en leiden tot diverse wandelingen en beleveningen binnen het park.

De padenstructuur volgt de randen van de zuiverden bloemvelden. Het zijn strakke lijnen die een patroon vormen door het ecologisch interessant nat milieu. Elk seizoen, elke dag is het park anders. Een betekenisvol landschapspark vol beleveniswaarde.

De gecombineerde fiets- en wandelpaden dooraderen het gebied. Ze vormen de hoofdverbindingen vanaf het centrum doorheen het gebied. Deze paden met een breedte van 3.00 meter lenen zich voor een combinatie van verschillende gebruiken. Zowel fietsers als wandelaars zijn er welkom. De paden zijn niet voorzien van een belijning.

De struinpaden liggen vrij in de Leiemeersen. Het zijn informele voetgangerspaden vanwaar de leegte van dit gebied optimaal beleefd kan worden. Ze geven een goed zicht op de drie voormalige vlassites. Deze weides zullen toegankelijk gemaakt worden door klaphekjes.

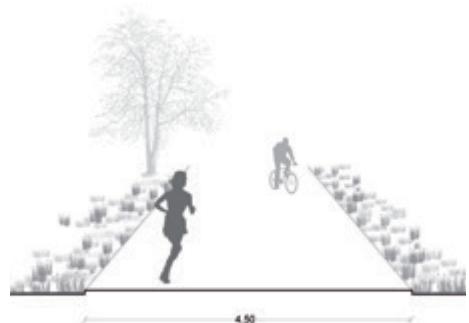

Jaagpad huidige situatie

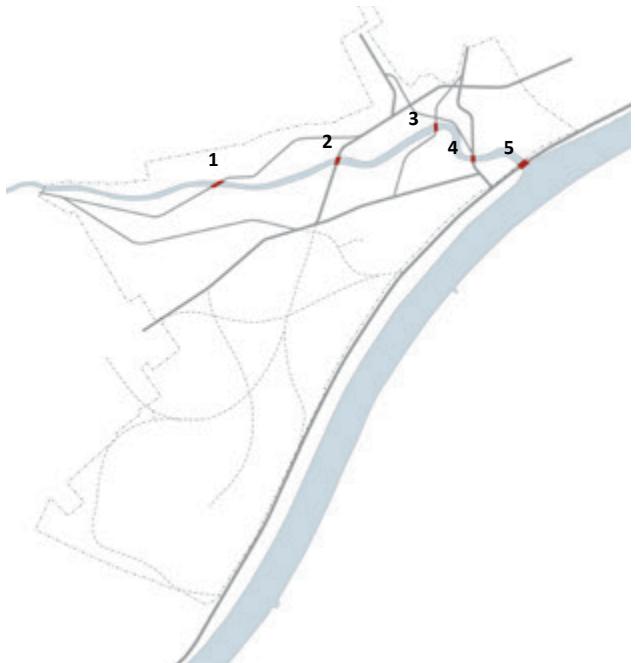
Jaagpad nieuwe situatie

De snelle fietsverbinding van het Jaagpad langs de Leie is een belangrijke regionale verbinding langsheen het Vlaspark. Het Vlaspark is op verschillende plekken met het Jaagpad verbonden.

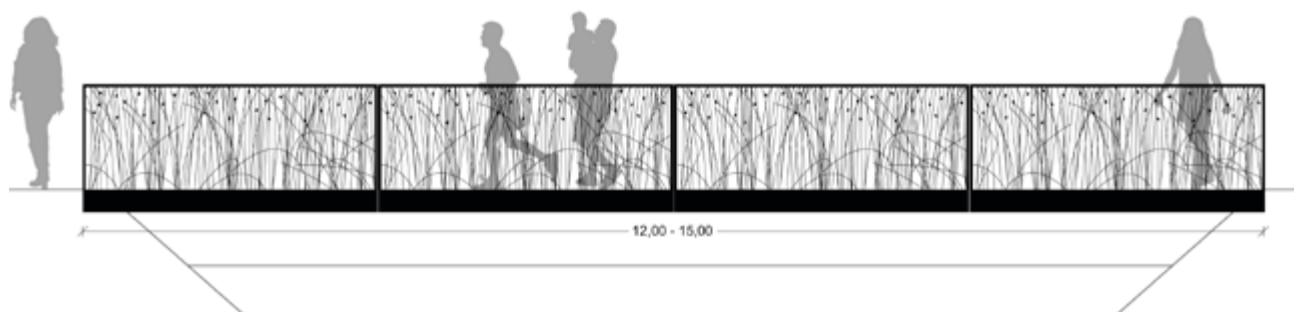
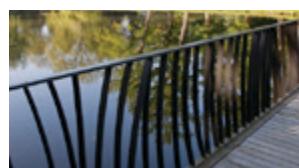

VLASBRUG

De te realiseren bruggen vormen een essentieel onderdeel tot het verwezenlijken van het padennetwerk. Ze maken de sprong over de Heulebeek en verwezenlijken de doorwaardbaarheid van het gebied. De bruggen dienen eigentijds te zijn maar herinneren wel aan de geschiedenis van de plek en de vroegere economische activiteiten. Ze dienen zich te voegen in het landschapspark. De nieuwe bruggen kunnen de identiteit van het park als geheel gaan bepalen, ze vormen het beeldmerk van het Vlaspark.

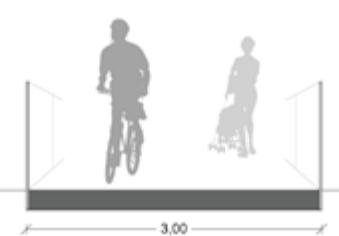
Bruggen:
 1. Voetgangersbrug
 2. Fietsbrug
 3. Voetgangersbrug
 4. Fietsbrug
 5. Autobrug

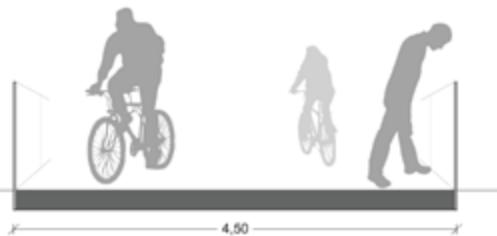
Aanzicht vlasbrug

Voetgangersbrug

Fietsbrug

Autobrug

VLASPARK _ ACTIEPLAN

KORTE TERMIJN

- KT1 Vrijeveld - Creëren van doorzichten door het verwijderen van bosschages**
- KT2 Vrijeveld - Openstellen wandeling doorheen het gebied d.m.v. aansluiting van het paadje langs de pastorie met het doodlopend pad aan parking Damier**
- KT 3 Vrijeveld - Aanleg wandelpaden**
- KT 4 Vrijeveld - Realisatie eerste bruggetje over de Heulebeek**

LANGE TERMIJN

- LT 1 Herlocaliseren gemeentelijkeloods**
- LT 2 Herinrichten parking Damier en Lt Gerardstraat, afronden realisatie Vrijeveld**
- LT 3 Vervolledigen van wandelpaden en bruggen over de Heulebeek**
- LT 4 Ontwikkeling clusters**
- LT 5 Openstellen graslanden Leiemeersen, realisatie olifanten paden**
- LT 6 Realisatie zuiverend park, waterzuivering Heulebeek**
- LT 7 Realisatie zuiverend park, grijswater zuivering Kuurne**

OPDRACHTGEVER

Gemeente Kuurne
Marktplein 9
8520 BE Kuurne

STUDIETEAM

plusofficearchitects

plusofficearchitects
Emile Jacqmainlaan 4/6
1000 BE Brussel

DELVA Landscape Architects
Hooge Kadijk 71
1018 NL Amsterdam

De Keyserlei 5
20ste verdieping
2018 Antwerpen